

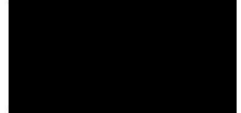


> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stichting Saxion
T.a.v. Secretaris College van Bestuur
Mw. drs. Y.G.J. Temmink
Postbus 70000
7500 KB ENSCHEDE

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon



Onze referentie
450204

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum **22 OKT. 2012**
Betreft goedkeuring voorgenomen fusies

Geachte mevrouw Temmink,

Op 9 juli 2012 heb ik uw aanvraag voor het verkrijgen van goedkeuring voor een bestuurlijke en een institutionele fusie tussen de Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein en Stichting Saxion in goede orde ontvangen.

Op 1 oktober 2011 zijn de Wet fusietoets in het onderwijs (Stb. 2011, 95) en de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs (Stcrt. 2011, 13592) in werking getreden.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) heeft op 1 oktober jl. advies aan mij uitgebracht. Het integrale advies is bijgevoegd. De CDHO adviseert, alles overwegende, om goedkeuring aan de voorgenomen bestuurlijke en institutionele fusie niet te onthouden.

Dit advies neem ik over. Er is in geval van deze fusie, gezien de overwegingen van de CDHO, geen sprake van een significante belemmering van de daadwerkelijke variatie van het onderwijsaanbod, bedoeld in artikel 16.16b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en artikel 18 van de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs. De CDHO heeft geconstateerd dat de fusie niet tot substantieel nadelige effecten voor het onderwijsaanbod leidt op korte termijn of op langere termijn. Bij het achterwege blijven van de fusie komt de continuïteit van het onderwijs in de regio Twente op de middellange en lange termijn in gevaar.

BESLUIT

Gelet op de artikelen 16.16, 16.16a, 16.16b, 16.16c van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en het bepaalde in de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs, bovenbedoeld advies, en daarbij alle feiten en omstandigheden in aanmerking nemende, verleen ik goedkeuring aan de bestuurlijke fusie tussen de Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein en de Stichting Saxion per 1 januari 2013 en aan de institutionele fusie per 1 september 2013.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,



Halbe Zijlstra

Datum

Onze referentie

450204Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
p/a. de directie Wetgeving & Juridische Zaken
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Advies

Op 9 juli 2012 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de stichting Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein en de stichting Stichting Saxion ten behoeve van een bestuurlijke fusie per 1 januari 2013 alsmede een institutionele fusie per 1 september 2013. De aanvraag is op 9 juli door de Dienst Uitvoering Onderwijs compleet bevonden en op grond van artikel 9 lid 4 van de *Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs* van het Ministerie van OCW doorgeleid aan de CDHO. Op grond van artikel 3 van het instellingsbesluit CDHO brengt de CDHO hierbij haar advies uit over dit voornemen.

datum

1 oktober 2012

onderwerp

Bestuurlijke en institutionele fusie tussen de stichting Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein en de stichting Stichting Saxion

ons kenmerk

2012/017FT

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

De commissie adviseert u om positief te besluiten ten aanzien van het voornemen tot een bestuurlijke en juridische fusie tussen de stichting Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein en de stichting Stichting Saxion. De bestuurlijke fusie zal ingaan per 1 januari 2013 en de institutionele fusie per 1 september 2013.

Op grond van onderstaande conclusies heeft de commissie vastgesteld dat geen sprake is van een significante belemmering van de daadwerkelijke variatie van het onderwijsaanbod, zoals bedoeld in artikel 16.16b, eerste lid, van de WHW. Deze fusie leidt naar het oordeel van de commissie niet tot substantieel nadelige effecten voor het onderwijsaanbod op de korte termijn of langere termijn. De commissie heeft geconstateerd dat bij het achterwege blijven van de fusie de continuïteit van het onderwijs in de regio Twente op de middellange en lange termijn in gevaar komt. De commissie is van oordeel dat door deze fusie de variatie van het huidige pabo onderwijs in de toekomst op adequate wijze wordt gewaarborgd. Binnen de beschikbare financiële middelen van de stichting Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein zijn er geen alternatieven gevonden die een zelfstandig voortbestaan op de middellange en lange termijn mogelijk maken.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in de artikelen 16.16, 16.16a, 16.16b, 16.16c en 10.20 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs, waarbij inbegrepen het formulier Fusie-effect rapportage, voor de commissie als leidraad gediend.

Terminologie

Omwille van de bevordering van de leesbaarheid worden de stichting Stichting Onderwijscentrum Twente/Edith Stein en de stichting Stichting Saxion in dit advies verkort aangehaald als respectievelijk 'Edith Stein' en 'Saxion'.

Werkwijze van de CDHO

Volgens artikel 4 van de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs stelt de commissie haar eigen werkwijze vast. Een afvaardiging van de commissie heeft op 14 september 2012 een locatiebezoek gebracht aan Hogeschool Edith Stein te Hengelo. De afvaardiging bestond uit drs. N.M. Verbraak (voorzitter CDHO), dr. A. Mosterd (commissielid CDHO) en als ambtelijk secretaris mr. P.M.A.G. Ubachs (beleidsmedewerker CDHO).

pagina 2 van 9 Gedurende deze dag heeft de commissie achtereenvolgens gesproken met:

- enkele onderwijsgevende personeelsleden van de Hogeschool Edith Stein;
- enkele onderwijsgevende personeelsleden van Saxion;
- afvaardiging van de centrale medezeggenschapsraad van Edith Stein;
- de voorzitter van het College van Bestuur van Edith Stein;
- een financieel deskundige van Edith Stein;
- de voorzitter van het College van bestuur van Saxion;
- een financieel deskundige van Saxion;
- afvaardiging van de centrale medezeggenschapsraad van Saxion.

In een afsluitend gesprek sprak de afvaardiging van de CDHO gezamenlijk met de collegevoorzitters van de te fuseren hogescholen.

De commissie is gedurende haar voorbereiding adequaat en zorgvuldig door de aanvragers geïnformeerd. Op verzoek heeft zij tevens alle documenten en onderzoeken ontvangen die geleid hebben tot het besluit van de beide hogescholen om te fuseren. Zo heeft de commissie onder meer inzicht verkregen in enkele voorbereidende onderzoeken van aanvragers inzake de regionale vervangingsvraag en financiën (Ernst&Young, KPMG). De commissie is gedurende haar sitevisit in voldoende mate in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en een indruk te vormen van de wijze waarop de fusie tot stand is gekomen en is gecommuniceerd.

Beoordeling

De beoordeling volgt de onderwerpen die aanvragers in haar fusie effectrapportage hebben toegelicht. De grijze blokken geven per deelvraag kort samengevat de argumenten van aanvragers weer.

Beoordeling motieven: redenen en noodzaak voor de fusie

*Dalende studentaantallen
*Minder financiële middelen
*Beperkte besparingsmogelijkheden op korte termijn vanwege wachtgeldregeling
*Bedreiging zelfstandige levensvatbaarheid
*Voordeel voor expertisebundeling op onderwijs en onderzoek
*Een duidelijk profiel van de gefuseerde pabo op wetenschap en techniek geeft meerwaarde aan onderwijs en economie in de regio
*Continuïteit pabo-onderwijs in Twente
*Onderwijskundige verbreding
*Versterking binding hbo met Twentse regio

Op grond van de gegevens uit het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRIHO) constateert de commissie dat de instroom van voltijdse eerstejaarsstudenten van de teraar basisonderwijs bij Edith Stein min of meer lineair afnam van 351 studenten in 2005 tot 258 studenten in 2010. In 2011 was sprake van een verdere afname tot 167 eerstejaars studenten. In het collegejaar 2012-2013 zijn 176 eerstejaars voltijd studenten gestart met de opleiding. Vanwege de teruglopende studentenaantallen heeft Edith Stein zich in 2011 genoodzaakt gezien personeel te laten afvloeien. Het resultaat over 2011 bedroeg €/- 1 miljoen. Omdat de afname van de rijksbijdrage als gevolg van de t-2 systematiek zal doorwerken in het komend jaar lopen op korte termijn de exploitatietekorten verder op. KPMG Advisory heeft vastgesteld dat Edith Stein vanaf 2016 niet meer aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Ernst&Young heeft de verschillende toekomstscenario's doorgerekend, variërende van een trage instroomgroei tot een snelle instroomgroei in de periode 2013-2016. In het meest gunstige scenario is sprake van een gecumuleerd exploitatieverlies van €0,6 miljoen in de periode 2013-2016. In het worst case scenario bedraagt het exploitatieverlies in deze periode €1,7 miljoen. De besparingsmogelijkheden zijn zeer beperkt. De wachtgelden drukken op de financiële positie van de instelling.

pagina 3 van 9 De commissie constateert dat de instelling met de overgelegde informatie heeft aangetoond dat de zelfstandige levensvatbaarheid van de hogeschool wordt bedreigd. De commissie is van oordeel dat de fusie met Saxion de continuïteit van het bestaande (pabo) onderwijs in de regio Twente zal waarborgen. Van belang is dat Saxion heeft toegezegd de personeelsleden van Edith Stein te herplaatsen, zodat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen. Voorts acht de commissie van belang dat de circa driehonderd afnemende hogescholen in de regio Twente kunnen blijven rekenen op de uitstromers en stagiaires van Edith Stein.

De commissie constateert, mede op basis van de verschillende gesprekken, dat de pabo in Hengelo en de Saxion pabo in Deventer twee verschillende afnemende arbeidsmarktregio's bedienen. In het belang van keuzemogelijkheden en diversiteit voor studenten is het volgens de commissie van belang dat de pabo's in Hengelo en Deventer zoveel mogelijk hun eigen profiel en karakteristieken behouden. De meerwaarde voor studenten en docenten van Saxion bestaat onder meer uit de toenemende mogelijkheden voor kennisuitwisseling, het volgen van minoren op de andere locatie en een groter voedingsgebied voor het lopen van stages. De commissie verwacht dat voor beide pabo's sprake zal zijn van toegevoegde waarde. De verschillende docenten en leden van de medezeggenschapsraden van de beide hogescholen bestempelen de fusie als 'kans' en als een 'win-win' situatie.

Beoordeling onderzochte alternatieven voor de fusie

*Saxion is als eerste onderzocht vanwege bestaande samenwerking en nabijheid
*Fusie met andere kleine monosectorale pabo's is niet onderzocht
*Fusie met Windesheim is niet overwogen

Aanvragers betogen dat fusie met een andere relatief kleine monosectorale pabo niet voor de hand ligt daar zij geen duurzaam financiële oplossing kan bieden. Voorts is de afstand tot deze kleinere mogelijke fusiepartners/hogescholen een punt van aandacht. Voor de toekomst is van belang dat sprake is van een partner die de continuïteit van het pabo onderwijs (ook op financieel gebied) kan garanderen. Saxion bleek in een vroeg stadium reeds over de mogelijkheden en de bereidheid te beschikken om medewerkers van Edith Stein binnen Saxion te herplaatsen. De commissie acht dit een belangrijke reden om de mogelijkheid tot fusie met Saxion eerst te onderzoeken. Aanvragers hebben de commissie laten weten dat de strategie van hogeschool Windesheim verschilt van die van Edith Stein en Saxion. Beide partijen gaven desgevraagd aan dat daarom een fusie met Windesheim niet voor de hand ligt. De commissie acht voorts de afstand tot de locaties van Windesheim substantieel. De reistijd per openbaar vervoer van Hengelo naar de dichtstbijzijnde vestiging van Windesheim bedraagt immers ruim 1 uur. Onduidelijk zou zijn of in dit scenario sprake zou zijn geweest van dezelfde premissen (herplaatsingen voor boventalig personeel, garantstelling voor behoud locatie in de regio Twente). De commissie is van mening dat Edith Stein de alternatieven voor de fusie in voldoende mate heeft overwogen en acht het gelet op de omstandigheden en de reeds bestaande samenwerkingsrelatie, voor de hand liggend dat gekozen is voor een fusie met Saxion.

Beoordeling van het tijdbestek en nader te regelen onderwerpen

*Juridische fusie: 1 januari 2013 (Edith Stein valt onder stichting Saxion)
*Instellingenfusie: 1 september 2013 (Samenvoeging tot één instelling)
*Sprake van één fusietraject
*Voor 1 september 2012 implementatieplan

pagina 4 van 9 Volgens aanvragers zijn op het moment van de indiening van de aanvraag de noodzakelijke personele besparingen gerealiseerd door het beëindigen van tijdelijke contracten, de vertrekregelingen en herplaatsingen. Uit de gesprekken met de medezeggenschapsraden is gebleken dat dit proces zorgvuldig is verlopen. De commissie heeft geen bezwaren of anderszins gevoelens van verzet of onbegrip waargenomen. Uiterlijk tot het moment van de instellingenfusie blijft het College van Bestuur en de Centrale Medezeggenschapsraad van Edith Stein actief. De commissie benadrukt dat juist in de periode tussen de bestuurlijke fusie en de instellingenfusie het cruciaal is dat studenten en personeelsleden op deze locatie terecht kunnen bij een medezeggenschapsorgaan. De Centrale Medezeggenschapsraad van Saxion heeft bij brief van 29 juni 2012 gewezen op het feit dat medewerkers van Edith Stein juridisch gezien niet aan de komende verkiezingen mee mogen doen omdat zij per 1 oktober 2012 nog geen arbeidscontract met Saxion hebben. Om tegemoet te komen aan dit punt van zorg heeft het College van Bestuur de zittingstermijn van de Centrale Medezeggenschapsraad met vier maanden verlengd. De commissie constateert dat deze oplossing adequaat is om de medewerkers en studenten van de locatie Hengelo de gelegenheid te bieden zich kandidaat te stellen voor de Centrale Medezeggenschapsraad van Saxion.

Voorts is bevestigd dat een deelraad actief zal blijven op de locatie Hengelo. Tevens blijft de academieraad verbonden aan de pabo in Deventer.

De commissie heeft tijdens de sitevisit geïnformeerd naar het implementatieplan. Dit plan is recentelijk opgesteld. Het implementatieplan bevat de projectmatige uitwerking op detailniveau van de gemaakte afspraken. Afgesproken is dat de huidige directeur in Hengelo voorlopig (in ieder geval voor een jaar) aanblijft. Op de langere termijn wordt voorzien dat de twee pabo's onder één directie worden ondergebracht.

De commissie heeft geconstateerd dat de migratie van ICT nog lopend is. Het is niet ondenkbaar dat de kosten hiervoor enigszins hoger uit zullen vallen dan begroot.

Ten slotte is uit de gesprekken gebleken dat Expertis (onderwijsadviesbureau, opgezet in de vorm van een personele unie binnen de andere koepelstichting van Edith Stein) zal worden opgesplitst. Expertis fuseert dus niet mee. Tijdens de sitevisit is bevestigd is dat er geen vermogen in de rechtspersoon zit waar Expertis onder valt. Deze stichting is 'leeg'.

Beoordeling van de te bereiken (gekwantificeerde) doelen

- *Garanderen continuïteit en onderwijskundige meerwaarde lerarenopleidingen in Twente, inclusief nascholingstrajecten
- *Onderwijskundige meerwaarde m.b.t. gezamenlijke onderzoeksagenda kenniscentra en samenwerking TSE en KWTO
- *Betere toegang Saxion pabo studenten tot stageplaatsen in Twente
- *Efficiëncyslag: beter onderwijs voor lagere prijs want minder overhead en efficiënter werken
- *Prestatieafspraken worden interne doelen

De commissie acht voortzetting van de bestaande opleidingen voor de regio van belang. De commissie heeft op 14 september geïnformeerd naar de onderwijskundige meerwaarde die aanvragers verwachten te bereiken. Aanvragers hebben in dit kader gewezen op de recent toegekende status als expertisecentrum voor techniekonderwijs. De partijen in dit samenwerkingsverband zijn: Saxion, Edith Stein en de universiteit Twente. Het expertisecentrum bevordert de bewustwording van en het onderwijs in techniek bij jonge kinderen.

De efficiëncyslag die gemaakt zal worden vanwege minder overhead, het 'delen' van bepaalde diensten en het verdwijnen van dubbele functies zal besparingen op kunnen leveren. De commissie vindt het wel van belang dat op de Saxion locatie Hengelo benodigde voorzieningen beschikbaar blijven voor de studenten die daar onderwijs volgen.

pagina 5 van 9 Uit de gesprekken met de onderwijsondersteunende personeelsleden is niet de indruk ontstaan dat de basisvoorzieningen die benodigd zijn op de locatie zullen verdwijnen. De studentenadministratie verhuist weliswaar voor de Saxion locatie in Enschede, maar is daarmee nog steeds binnen acceptabel bereik van de huidige studenten. Bij het organiseren en toebedelen van stageplaatsen kunnen synergievoordelen ontstaan. Saxion studenten kunnen ook stage lopen in de regio Twente, terwijl de studenten uit Hengelo tevens toegang krijgen tot het voedingsgebied van Saxion Deventer. Er ontstaat hierdoor meer flexibiliteit en meer mobiliteit.

Edith Stein heeft aangegeven dat, zodra zij geen zelfstandige juridische entiteit meer is, de juridische gebondenheid aan de prestatieafspraken in formele zin komt te vervallen. De instelling heeft aangekondigd dat de prestatieafspraken worden meegenomen als interne doelen voor Saxion. De commissie merkt enkel op dat in de prestatieafspraken geen zaken aan de orde zijn die op het terrein van de macrodoelmatigheid (te denken valt aan nieuwe opleidingen, verplaatsingen van opleidingen, nieuwe vestigingsplaatsen e.d.) in concrete zin een rol spelen. De CDHO is van mening dat de kwaliteitsdoelstellingen die zijn voorgelegd aan de Reviewcommissie Hoger Onderwijs ook na de fusie dienen te worden nagestreefd.

Beoordeling van de effecten op diversiteit en onderwijsaanbod

*Geen wijziging onderwijsaanbod regio Twente

*Handhaving van vernieuwingsonderwijs en identiteitsgebonden onderwijs binnen de bachelor

De commissie heeft tijdens haar sitevisit de vraag gesteld of er sprake is van behoud van het onderwijs voor de regio Twente of behoud van het onderwijsaanbod in Hengelo. In de aanvraag werden beide uitgangspunten afwisselend gehanteerd. Gebleken is dat Saxion de steden Hengelo en Enschede als gelijkwaardig beschouwt. De essentie is dat de regio Twente (Hengelo+Enschede) en de regio Deventer voor het pabo onderwijs als twee afzonderlijke voedingsgebieden worden gezien. Deze scheiding blijft ook in de toekomst gehandhaafd. Uit onderzoek blijkt dat jaarlijks ca. 300 uitstromende studenten nodig zijn om het afnemend veld in de regio Twente te bedienen. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte 8% minder basisschoolleerlingen in de regio in 2020. Het College van Bestuur van Saxion beziet het continueren van het pabo onderwijs in de regio Twente als een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid. De commissie heeft in dit kader eveneens gevraagd naar de huisvestingsplannen. Het plan voor nieuwbouw naast het station in Hengelo bleek recentelijk niet haalbaar omdat de Provincie niet bereid is om in de lopende subsidieronde nieuwbouw van Edith Stein te faciliteren. Uit de gesprekken bleek dat de Provincie mogelijk in 2013 in de volgende subsidieronde alsnog een besluit kan nemen dat zij bereid is een financiële impuls te geven aan de huisvesting van het hoger onderwijs in de gemeente Hengelo. Dit besluit wordt afgewacht. Er is momenteel geen zicht op eventueel andere scenario's. Overigens acht de commissie de onderwijsgebouwen in Hengelo niet in (zodanig) slechte staat dat op korte termijn nieuwbouw noodzakelijk is. Met beperkte investeringen zijn de onderwijsgebouwen naar het oordeel van de commissie passend voor gebruik ten behoeve van het onderwijs.

De commissie heeft nadrukkelijk aandacht besteed aan de wijze waarop het denominatieve karakter en het vernieuwingsonderwijs in de toekomst zal blijven gegarandeerd. Op dit moment is de Raad van Toezicht van Edith Stein samengesteld uit vertegenwoordigers van de drie verschillende denominaties. Het College van Bestuur behoeft instemming van het (betreffende) lid van de Raad van Toezicht indien zij een besluit wenst te nemen ten aanzien van een denominatieve kwestie (waaronder begrepen aanstelling en ontslag). Aanvragers hebben in hun fusieaanvraag niet voor een verankering in de Raad van Toezicht gekozen, maar voor een andere constructie via introductie van een instemmingsrecht door een Raad van Advies ten aanzien van denominatieve kwesties. Voor de drie denominaties worden verschillende Raden van Advies ingesteld.

pagina 6 van 9 De bevoegdheden van de Raad van Advies ten behoeve van het onderwijs op Rooms Katholieke grondslag worden overeenkomstig van de wensen van de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSR) opgenomen in de statuten van Saxion. Bij gebrek aan overeenstemming tussen het College van Bestuur en de Raad van Advies is de Centrale Medezeggenschap in de toekomst in laatste instantie bevoegd een scheidsman aan te wijzen om te bemiddelen. De commissie vindt deze constructie voldoende waarborg. Voorts is van belang dat tijdens het bezoek de schriftelijke goedkeuring van de NKSR overhandigd is (de dato eind juli 2012). Deze goedkeuring, ondertekend door bisschop Hendriks, houdt in dat het predicaat katholiek (inclusief de bevoegdheid tot verstrekking van de aktes godsdienst/levensbeschouwing) wordt toegekend aan de aan de stichting Saxion verbonden pabo te Hengelo. Hiermee is groen licht gegeven voor wijziging van de statuten van Saxion wat betreft de Rooms-Katholieke denominatie voor de pabo te Hengelo.

Zoals hierboven beschreven zal Saxion tevens voorzien in een Raad van Advies vanuit de Protestants-Christelijke grondslag. De Protestants-Christelijke besturenraad te Woerden (centrum voor Christelijk Onderwijs) waarborgt de relatie met de Protestants-Christelijke identiteit. De Protestants-Christelijke besturenraad acht een statutaire verankering bij Saxion (zoals wel voor het onderwijs op Rooms-Katholieke grondslag wordt opgenomen) niet nodig om de vereiste certificaten te kunnen verstrekken. De Algemeen-Bijzondere identiteit stelt geen bevoegdheidseisen voor leerkrachten.

De keuzemogelijkheden voor studenten van de gefuseerde instelling nemen toe omdat de CvB's hebben besloten de beide pabo's verschillend vorm te geven (behoud van de eigen profielen en identiteit). Hengelo beschikt bijvoorbeeld over een international classroom. Er is geen onrust onder studenten ontstaan. Zij vinden het belangrijk dat ten aanzien van de reisafstand zo weinig mogelijk veranderd. De commissie heeft geen signalen ontvangen dat in de toekomst het volgen van het vernieuwingsonderwijs (dalton, jenaplan, montessori, freinet) niet meer mogelijk zou zijn.

De commissie heeft tijdens de sitevisit een tweetal signalen aan aanvragers overgebracht die betrekking hebben op de taak van de CDHO op grond van de Beleidsregel Doelmatigheid Hoger Onderwijs. In de eerste plaats heeft de commissie erop gewezen dat indien ooit sprake zou zijn van verplaatsingen van de huidige licenties in Hengelo naar een andere gemeente, daarvoor aanvragen tot verplaatsing moeten worden ingediend bij de Minister, per adres de CDHO. Voorts heeft de commissie aanvragers erop gewezen dat het niet mogelijk is de onbekostigde opleiding Leren en Innoveren die momenteel door Saxion wordt aangeboden in Deventer in de bekostigde opleiding Leren en Innoveren van Edith Stein onder te brengen. Indien het voornemen bestaat de onbekostigde opleiding te laten bekostigen dan is hiervoor ook een aanvraag macrodoelmatigheid vereist.

Beoordeling Kosten en Baten, continuïteit en risico's

<p>*gecumuleerde exploitatieverlies 2013-2017 is afhankelijk van de studentinstroom *In worst case scenario exploitatieverlies ca. € 1,7 mln (120-160-200-240-240 instromers) *Bij snelle groei scenario exploitatie break even (150-200-240-240-240 instromers) *In realistisch scenario exploitatieverlies ca. € 0,6 mln (150-180-220-240-240) *Bij constante instroom exploitatieresultaat ca. €0,2 mln per jaar of €0,9 mln (indien constant 240 resp. 280 studenten) *Maximale personele verplichtingen i.v.m. herplaatsing en afvloeiing medewerkers geschat €1,45mln *Materiële verplichtingen door samenvoeging ICT ingeschat op €0,1 mln euro *Verwachte vermogenspositie ultimo 2012 voldoende om verplichtingen te kunnen dekken *Risico's: vervangingsvraag regio Twente, minder werkgelegenheid, langstudeerdersmaatregel, lagere rijksbijdragen, verlies marktaandeel, personele verplichtingen, ICT.</p>

pagina 7 van 9 De commissie heeft de instroomontwikkeling van eerstejaars pabo studenten van de afgelopen jaren bij Edith Stein bestudeerd. De instroom in 2012 is door aanvragers overgelegd. De eerstejaars inschrijvingen van de voltijd variant van de opleiding leraar basisonderwijs zagen er in de periode 2005-2012 als volgt uit:

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Eerstejaars studenten	351	345	293	272	275	258	167	176

Onder invloed van de t-2 systematiek werkt de afname van de rijksbijdrage door. Dit klemmt temeer indien er geen snelle groei, constante instroom van 240 eerstejaars studenten (break even) of 280 eerstejaars studenten wordt gerealiseerd. In 2011 is een verlies genomen van €1 miljoen. Voor 2012 wordt een verlies van €0,7 miljoen verwacht, oplopende tot €1,4 miljoen in 2017. De commissie heeft waargenomen dat de sterke daling van de studentinstroom en de negatieve resultaten niet in de huidige constellatie kunnen worden voortgezet. In de prognoses is rekening gehouden met minder behoefte aan leraren in 2020, gelet op de voorspelling van 8% minder basisschoolleerlingen in 2020 in de regio Twente.

Liquiditeit en solvabiliteit voor en na de fusie

De liquiditeit van Saxion is in 2011 verbeterd ten opzichte van haar liquiditeit in 2010. Afrek van de kortlopende schulden van de kortlopende vorderingen leidde in 2010 nog tot een exploitatieverlies van €2,6 miljoen. In 2011 betrof het exploitatieresultaat €1,4 miljoen. De solvabiliteitspositie van Saxion was in 2010 rekenkundig/boekhoudkundig aan de maat en is dat in 2011 nog steeds. Het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal kwam in 2010 uit op 29% en in 2011 op 30,8%. De voorgestelde fusie zal de solvabiliteit van Saxion verder verbeteren. Nu voorlopig wordt afgezien van nieuwbouw in Hengelo zal de solvabiliteit van Saxion na de fusie toenemen van 30,8% naar 32,7%

Mogelijke risico's

De verplichtingen zijn hoog en drukken op de financiën. In totaal is er sprake van 1,45 mln euro aan personele verplichtingen gedurende twee jaar. Dit is een substantieel bedrag dat van het eigen vermogen wordt afgeboekt.

De commissie vindt het enigszins opmerkelijk dat het gebouw van Edith Stein niet is meegenomen in de doorrekeningen van de verschillende scenario's. Het overgrote deel van het eigen vermogen van Edith Stein betreft haar onroerend goed. Op het onroerend goed rusten geen hypothecaire lasten. Conform de schatting van Arcadis wordt afhankelijk van de herbestemming van het bestaande onroerend goed een boekverlies geleden van € 0,1 mln tot €1,5 mln. De commissie vraagt zich af of de schatting van dit boekverlies niet te optimistisch is gelet op de huidige vastgoedmarkt. Tijdens de sitevisit is verwezen naar de buffer van €3,1 miljoen waarvan Saxion bevestigd heeft dat deze desnoods ook voor tegenvallende huisvestingsresultaten kan worden aangesproken. Uit de aanvraag blijkt overigens dat alleen sprake is van een mogelijke nieuwe huisvesting indien de opbrengst voor het bestaande pand voldoende is.

De commissie heeft vragen gesteld over de renteswaps die Saxion heeft afgesloten ter afdekking van de variabele rente op een tweetal leningen van het Ministerie van Financiën. Met deze swaps ruilt Saxion de variabele euribor rente tegen een vaste rente, exclusief een opslag van 0,2%. De looptijd van de eerste swap is inmiddels verstreken en de tweede interest rate swap loopt af in 2014. Saxion heeft de commissie desgevraagd een schriftelijke verklaring hierover verstrekt. Deze verklaring is op 18 september 2012 in goede orde ontvangen en is toegevoegd aan het dossier. De essentie van deze verklaring luidt dat er geen sprake is van zekerheidsstellingen aan de bank (margin calls). Indien hier wel sprake van zou zijn geweest dan had een verlies van circa € 260.000 euro genomen moeten worden.

pagina 8 van 9 De commissie heeft ter inschatting van het bestaan van eventuele financiële risico's van deze renteswaps eveneens een toelichting gevraagd aan de Onderwijsinspectie, afdeling Rekenschap. De conclusie van de onderwijsinspectie luidde eveneens dat er geen sprake is van risicovol speculeren met derivaten. De onderwijsinspectie heeft de CDHO geïnformeerd dat er 'niks speelt'.

De hoogte van kosten voor integratie van ICT lijken wat aan de lage kant ingeschat. Naar verwachting zullen deze wat hoger oplopen. De ICT-projecten zijn nog niet afgerond. Uit de toelichting van Edith Stein blijkt dat de uitval van studenten in het eerste jaar in het verleden boven het gemiddelde lag. Er zijn interventies ingezet om aan deze situatie iets te doen. Ondanks dat hierdoor een zekere druk op de medewerkers lag, stelt de Centrale Medezeggenschapsraad van Edith Stein ondubbelzinnig dat immer sprake is geweest van een hoge mate van betrokkenheid van de docenten.

Beoordelen effecten op personeel en studenten

- *Werknemers Edith Stein met vaste aanstelling krijgen passende functie
- *Geen gedwongen ontslagen, wel enige herplaatsingen Hengelo, Enschede, Deventer
- *Onderwijsgevend personeel: door mobiliteit bevorderende maatregelen en beëindiging tijdelijke contracten boventaligheid van 7,2 FTE tot nul gereduceerd
- *Secundaire arbeidsvoorwaarden van Saxion van toepassing op alle Edith Stein medewerkers
- *Salarisgarantie bij herplaatsing in lagere salarisschaal
- *Studenten ontvangen vanaf 2013-2014 een Saxion diploma
- *Huisvesting in Hengelo blijft gehandhaafd
- *Medezeggenschap na 1-9-2013 via medezeggenschapsstructuren Saxion, inclusief overleg met vakorganisaties
- *behoud passend voorzieningenaanbod Hengelo, centrale diensten verhuizen
- *voortzetting relaties met regionale basisonderwijs (o.m. stages)
- *kwaliteit dienstverlening op een hoger peil

De commissie vindt de toezegging dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen van groot belang. De commissie heeft tijdens haar bezoek gevraagd naar de hardheid van deze toezegging. Deze toezegging bleek nog steeds onverkort van toepassing. Bovendien was deze toezegging reeds gedaan aan de vakbonden, alsmede in een vroeg stadium neergelegd in de intentieovereenkomst die beide instellingen afsloten ter voorbereiding van de fusie. Uit haar gesprekken met de medezeggenschapsraden en enkele individuele personeelsleden heeft de commissie de indruk gekregen dat de men zich goed heeft ingespannen om binnen de beschikbare kaders zoveel mogelijk aan de wensen en zekerheden van de bestaande personeelsleden tegemoet te komen.

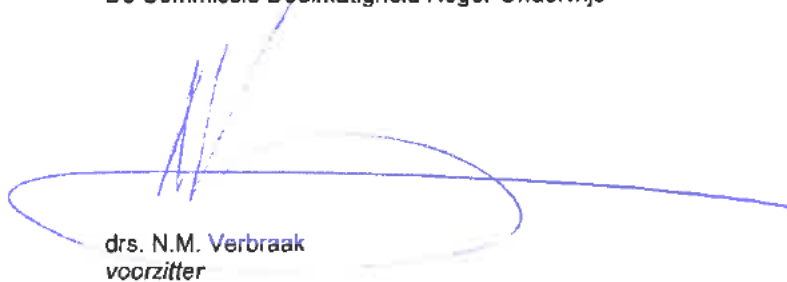
Beoordeling communicatie en evaluatie

- *Tijdige betrokkenheid alle betrokken organen
- *Primaire doel: continuïteit pabo onderwijs in Twente
- *Aantal studenten in tussentijdse evaluaties meten
- *Prestatieafspraken Min. OCW ultimo 2016 evalueren
- *jaarlijks evaluatiemoment studiegids, NSE, accreditaties en visitaties

De commissie heeft op basis van alle documenten, inclusief de verklaringen van de Centrale Medezeggenschapsraden geconstateerd dat alle betrokken organen en medewerkers op de diverse niveaus in een vroegtijdig stadium zijn betrokken bij het fusieproces, waardoor er een breed draagvlak en begrip binnen de organisatie is gecreëerd. Deze conclusie werd bevestigd uit het gesprek dat de commissie tijdens het locatiebezoek voerde met enkele onderwijs(ondersteunende)medewerkers en leden van de centrale medezeggenschapsraden. In beide organisaties is in een vroeg stadium op open en constructieve wijze gecommuniceerd met de medewerkers. Dit heeft geleid tot een grote mate van bereidheid onder de medewerkers om zoveel mogelijk mee te denken in het algemeen belang.

pagina 9 van 9 De ingezette kwaliteitsverbetering zal onder meer haar weerslag hebben op de studententevredenheid in de Nationale Student enquête. Voorts kan de accreditatie een belangrijke graadmeter zijn voor de kwaliteit. Het College van Bestuur van Edith Stein heeft de commissie laten weten dat het eindoordeel van de zeer recent afgeronde NVAO-accreditatie 'goed' is. Dat biedt perspectieven voor de toekomst.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs



drs. N.M. Verbraak
voorzitter